

תורת אביגדור

הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

שיחות מוסר והדרכה בפרשת השבוע
מיוסדות על שיעוריו, ספריו, וכתבי תלמידיו

פרשת ואתחנן

מדור חדש

"פירושים וביאורים"
על סדר התפילה
-עמוד יא'

מהדורת דרך החיים
לזכות

מרדכי וטובה ארמן

ולע"נ ברכה שמחה בת מרדכי צבי ע"ה

פרנס השבוע

להנצחות: 072-222-3383

מהדורת דרך החיים

לזכות מרדכי וטובה ארמן

ולעילוי נשמת

חיים שלמה בן דוב בער
אליעזר מנחם בן אברהם שמואל
אלטע דבורה בת אשר

חיים שלמה בן דוב בער
אליעזר מנחם בן אברהם שמואל
אלטע דבורה בת אשר

ניתן להשיג את החוברת בחינם:

058-324-5544	ביתר-A	058-328-5464	עזרת תורה	ירושלים
052-760-2289	ביתר-B	058-328-5464	עזרת תורה	ארזי הבירה
055-678-6824	בני ברק	058-328-5464	עזרת תורה	ביה"נ הר צבי
054-851-9014	ברכפלד	058-328-5464	עזרת תורה	בית וגן
054-853-0541	גבעת זאב	058-328-5464	עזרת תורה	גאולה זכרון משה
052-763-4167	טלזסטון	058-328-5464	עזרת תורה	גבעת שאול
052-447-4126	מודיעין	058-328-5464	עזרת תורה	גני גאולה
08-974-3086	קרית ספר	058-328-5464	עזרת תורה	הר נוף
	בית שמש	058-328-5464	עזרת תורה	ישיבת מיר
02-995-1203	הקריה	058-328-5464	עזרת תורה	נוה יעקב
058-324-0374	רמב"ש א'	058-328-5464	עזרת תורה	סורוצקין
	רמב"ש ב'	058-328-5464	עזרת תורה	סורוצקין 31B
052-767-4151	רמב"ש ג'1	058-328-5464	עזרת תורה	סנהדריה
054-842-7664	רמב"ש ג'2	058-328-5464	עזרת תורה	סנהדריה המורחבת

לברורים והנצחות: 072-222-3383

או לקבלת החוברת במייל: ey@torasavigdor.org

נהנים מהחוברות? הפיצם גם לאחרים!

100 עותקים - 50 ש"ח

הנצחת מדור שו"ת - 100 ש"ח

פרנס השבוע (כאלפיים חוברות!) - 1000 ש"ח

להוספת חוברות באזורכם, נא להוסיף בקשה ולציין אזור המבוקש

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס

או בנדריים פון: 03-763-0585

קרן מס' 2985

OR AT TORASAVIGDOR.ORG/DONATE (SPECIFY "TOWARDS HEBREW EDITION")

חוברת מס' 53

הדפסה - "בית הדפוס" 1155-210-077

תורת אביגדור

פרשת ואתחנן

אחריות הנהגת הבית היהודי

משה רבינו מתפלל שלא למות

כשמשה רבינו התבשר שקרבו ימיו למות, הוא לא קיבל את הבשורה בהשלמה.. הוא לא רצה לעזוב את העולם עדיין. "וְאַתְּחַנֵּן אֶל ה' בָּעֵת הַהוּא", משה התחנן לה' וביקש לזכות להיכנס לארץ ישראל עם שאר האומה. הוא לא רצה למות.

הנהגתו זו של משה רבינו טעונה הסבר. היינו מצפים שכשצדיק שומע את הבשורה על מותו הקרב, הוא יגיב ברוגע. הרי יש לו סיבות רבות להיות רגוע. הכל בידי הקב"ה, וכל מה שהוא עושה הוא הרי לטובה; אז אם הוא לוקח אותו מן העולם - משמע שזה לטובתו. והעולם הבא הוא מקום טוב מאד לצדיק, הוא עובר מעולם העשייה לעולם הגמול והשכר.

ובכל זאת, משה רבינו התאמץ כל כך להימלט מהמוות - יותר ממה שעשה כל אדם אחר בהיסטוריה. הוא ביקש והתחנן והתפלל, במשך ימים שלמים. היתה זו תפילה נואשת וחזקה, שלא הייתה כמותה מעולם. "עד שנזדעזעו שמיים וארץ", אומרים חז"ל (מד"ר יא,י). אינני יודע מה בדיוק הכוונה בזה, אבל אנו מבינים מזה שהייתה זו תפילה עוצמתית שבוקעת רקיעים.

כ"כ נורא למות...?

וצריך להבין, הרי הטענות שהזכרנו קודם נכונות הן! הוא ידע שהחלטתו של הקב"ה לקחתו היא צודקת וישרה. והוא לא פחד מהעולם הבא, להיפך: הוא ציפה לו בכליון עיניים. הוא ידע שמחכה לו שם חלק נאה מאד מאד. משה רבינו גם ידע שהוא לא יחיה לנצח והוא כבר חי מאה ועשרים שנה, הוא הגיע לקרבת אלוקים יותר מכל בן-אנוש אחר בעבר ובעתיד. א"כ, מדוע הוא נלחם כ"כ כדי להישאר עוד בעולם הזה?

ההזדמנות לקיום נצחי של עם ישראל

התשובה היא כך: במשך יותר מארבעים שנה עם ישראל התקבץ סביב משה רבינו, והוא בנה את דמותו ובנינו של העם כפי רצון ה'. במשך כל הזמן הארוך הזה משה החדיר בעם את הרעיונות והאמיתות ששמע מה' בהר סיני. זה היה תפקידו, זו היתה גדלותו; ומשה רבינו עשה את זה בשלימות. הוא העלה את ישראל והתעלה עימם לפסגות שהם לא הגיעו אליהם מעולם. ועכשיו הוא עומד עם ישראל בפתחה של ארץ ישראל, השלב הבא בצמיחתו של עם ישראל. משה רבינו החזיק את העם "כְּאִשֶּׁר יִשְׂא הָאֱמֶן אֶת הַיֶּקֶק", ועכשיו, בכניסתם לארץ, יש

את ההזדמנות ליישבם בה באופן הטוב ביותר, לפי רצון ה' ותורתו. עד עכשיו הם חיו במצב לא טבעי בעליל, עם נודד שחי מידו של הקב"ה ומסובב בניסים גלויים כל העת; ועכשיו הם עומדים להפוך לאומה שחיה בדרך "טבעית", מתפרנסים מן האדמה וחיים חיים קבועים. ואם הוא יכניס אותם לארץ הוא יכול לדאוג שהם יישארו שלמים וקרובים לה' לעולם.

חז"ל אומרים שאם משה רבינו היה מעביר אותנו את הירדן ומכניסנו לארץ ישראל, לא היינו צריכים לצאת לגלות. **אין גלות! אין חורבן בית המקדש! אין תשעה באב!** ביאור הדבר הוא שמשה רבינו היה מיישב אותנו בארץ ומסדר לנו את כל ענייני הרוחניות והגשמיות באופן מושלם, קבוע וקיים, כך שלעולם לא היינו מידרדרים.

זו הסיבה שמשה רבינו לא התייאש, אלא התחנן והתחנן. "נתעטף בשק ונתפלש באפר... והתפלל באותו הפרק חמש מאות וחמשה עשר פעמים", אומר המדרש (רבה י"א י'). ודאי שהעולם הבא ומה שמוכן שם למשה רבינו הוא טוב ונפלא, אבל הוא נדחה מפני הדאגה לבנין נצחיותו של עם ישראל ברמה רוחנית נשגבה כל כך.

המנהיג מעצב את העם

שעת הכושר הגדולה ביותר לאדם היא כשהוא מלך. מי שזוכה למלוך על ישראל, כוח אדיר ותפקיד עצום נכון לו. למלכי העבר היה כח רב מאד, והם יכלו להנחות ולהנהיג את העם כפי רצונו. בנוסף לזאת משה רבינו היה רבם ומורה דרכם של העם מראשיתו והיתה לו היכולת להשפיע על אופי האומה בקנה מידה עצום, לאף אחד מאז ועד היום לא הייתה אותה היכולת. ולכן התחנן משה כל כך שתנתן לו ההזדמנות להכניסם לארץ ולהשפיע על המצב הנצחי של עם ה', לדאוג שתמיד יישארו עובדי ה'. אין שלמות גדולה מזו!

גם לנו יש הכח הזה

אנו לא בדרגה של משה רבינו, וגם לא בדרגה של כל שאר מנהיגי כלל ישראל לדורותיהם, ובכל זאת לכולנו ישנה יכולת להשפיע השפעה נצחית, לטוב ולמוטב. גם אנחנו יכולים להגיע ל"מעין" אותה גדלות של משה רבינו.

איפה ומתי יש לנו הזדמנות כזו? התשובה היא - בבית שלנו. בבית, ההורים הם מלכים. האבא והאמא שולטים בביתם כמו מלך ומלכה, באותה מידה שמשה רבינו שלט והנהיג את עם ישראל. הבית הוא הממלכה שלנו.

ועכשיו שימו לב למה שאני אומר לכם: הצלחה בניהול הבית שלכם, תיחשב לכם כמו הצלחה בהנהגת אימפריה ענקית - מהודו ועד כוש. וכישלון, ח"ו, ייחשב לכם כאילו אסון נפל על ממלכה עצומה תחת שלטונכם, ולא הצלתם אותה. ואסביר את העניין.

בית של אלף ילדים

הגמרא במסכת גיטין (דף ו:): אומרת: "המטיל אימה יתרה בתוך ביתו, כאילו הפיל כמה רבבות מִיִּשְׂרָאֵל". אם זכיתם - יש לכם עשר או שתים עשרה נפשות בביתכם, אולי עוד כמה; אבל ודאי לא כמה רבבות. ואעפ"כ, הקב"ה כ"כ מחשיב את ביתכם עד כדי שהוא דומה כאילו יש שם כמה רבבות נפשות. ה' שופט את האבא והאמא כאילו הם מלך ומלכה שאלפי נתינים תלויים בהם. ואם נצליח להנהיג את ביתנו בהצלחה כפי רצונו, הוא יחשיב לנו כאילו הנהגנו את עם ישראל בכניסתם לארץ, והושבנו אותם שם בטוב.

אני לא אומר שאין שום דבר בעולם מלבד הבית, עבור האיש בפרט וודאי ישנם תפקידים והזדמנויות רבות מחוץ לכותלי הבית. ישנם תחומים נוספים בהם הוא חייב להתקדם. אבל גם עבורו וגם עבורה, המדד העיקרי להצלחה בחיים הוא הבית. בין כותלי ביתכם - זהו המקום בו תשיגו את עיקר שלמותכם. זו ההזדמנות שלכם לעצב ולהשפיע, באותה דרך שמשו רבינו כְּמָה להשפיע על עם ישראל. הבית הוא הקובע!

הקב"ה שולח אותנו הביתה

דבר זה יכול להאיר עניין מוקשה אצלנו בפרשה. כידוע, במעמד הגדול בהר סיני עם ישראל התעלה למדרגה גבוהה מאד, יותר משהתעלו אי פעם. והקב"ה רצה שגדלות הרגע הזה תימשך להם לנצח: "מִי יִתֵּן וְהָיָה לְכֶבֶדְךָ זֶה לָהֶם לְיִרְאָה אֹתִי וְלִשְׁמֹר אֶת כָּל מִצְוֹתַי כָּל הַיָּמִים" (דברים ה' כ').

ישראל רצו, כמובן, להישאר למרגלות הר סיני. הם נמשכו למקום שבו ראו את השכינה, ועלו לדרגות שאף אחד לא העפיל אליהם מעולם.

אבל מהו הדבר הראשון ששמעו מהקב"ה אחרי המעמד העצום? "שובו לָכֶם לְאֶהֱלֵיכֶם!" "לאהליכם? מי צריך אוהלים? אנחנו רוצים להישאר כאן, במקום הקדוש הזה! אנחנו לא רוצים לחזור לשגרת החיים אחרי כזה מעמד נעלה!" כך הם בטח חשבו. "ואם צריך דווקא ללכת מכאן, אז רק לבית המדרש. נתחיל לעסוק בתורה שקיבלנו!"

ה' רוצה את הבית

אבל לא מחשבותיכם מחשבתי של ה'. "שובו לָכֶם לְאֶהֱלֵיכֶם", כי דווקא שם - באוהלים שלכם - תיישמו את מה שלמדתם. הבית הוא המקום שבו גדלותם של ישראל יוצאת אל הפועל. כשמשפחה לוקחת את מה שלמדה בהר סיני, 'לִירְאָה אֹתִי וְלִשְׁמֹר אֶת כָּל מִצְוֹתַי', ובונה ע"פ זה בית של תורה - זוהי ההצלחה הגדולה של החיים.

וכך הם עשו באמת, חזרו לאהליהם והפכו אותם למשכן לשכינה. הם חיו באופן כ"כ נעלה, אצילי וקדוש, כי כולם הבינו שמוטל עליהם ליצור ממלכה של קדושה לשם ה', בבית הפרטי שלהם.

המאפיה הגדולה בבבל

וכך חיו גדולי ישראל בכל הדורות. רב חנא בר חנילאי היה אמורא שחי בזמנו של רב הונא, והיה גם עשיר גדול. הגמרא בברכות (דף נח:): מספרת שהיו לו בביתו שישים אופים ביום, ושישים אחרים בלילה, שאפו כל העת לחם לעניים. והוא ישב בביתו ולמד תורה, כשידו מונחת בכיסו, כדי שאם יבוא מישהו ויבקש נדבה, הוא לא יצטרך להמתין מבוש עד שילך ויביא לו את הכסף. ובלילה השאיר מחוץ לביתו שקי חיטה, כדי שמי שמתבייש יוכל לבוא בצנעה ולקחת.

השאלה שצריך לשאול היא, איפה הוא ישן? הרי שישים אופים ודאי תופסים הרבה מקום, הם והתנורים והחומרים והאביזרים. אני זוכר כשהייתי ילד קטן, ביקרתי פעם במאפייה. הרעש של הפועלים היה מחריש אזניים.

מוכרחים לומר שהוא ומשפחתו חיו את חייהם בתוך מפעל החסד הרוחש הזה. הוא לומד ונותן צדקה לעניים, ואשתו מטפלת בילדים ובענייני הבית, והילדים מסתובבים בתוך כל הרחש-בחש של נתינה ללא הפסקה.

הבית הזה לא היה רק קירות וגג, רב חנא ואשתו - ודאי הוא לא יכול היה לעשות הכל לבדו - הפכו את ביתם למקום מרום ונפלא. ביתם היה ממש משכן לשכינה! והם ובני ביתם שמחו לחיות כך, כי שאיפתם בחיים היתה לבנות בית מסביב להקב"ה, בית שמרכזו הוא בורא העולם.

לחיות בבית של קדושה

דמיינו לעצמכם שאתם חיים בבית כנסת. לא בית כנסת ריק, אלא בית כנסת מלא ופעיל. כל היום מתפללים שם, וספר התורה נכנס ויוצא כל הזמן. ואתם חיים שם את חייכם היומיומיים, הרגילים, הגשמיים...

קדושתו של בית שבו חיים עם הקב"ה - גדולה הרבה יותר! הקדושה כ"כ חזקה, שהיא מורגשת בהכרח כל הזמן. מרגישים שעומדים בפני הקב"ה! "שְׁוִיִּיתִי ה' לְנֶגְדִי תָמִיד!"

אין כוונתנו שהכל חייב להיעשות עם מחשבות של קדושה והקב"ה, ואם לא - אז לא עושים כלום. סוף סוף אנו בני אדם, ומה שנדרש מאיתנו הוא לעשות מה שאנו יכולים. אבל לפחות עלינו לפעול כדי להוסיף גישה כזאת לחיי הבית. מתחתנים, חיים יחד, ומגדלים ילדים - והכל הוא עבודת ה'. כל מה שעושים בבית, אפילו הדברים הגשמיים ביותר, גם ההנאות הגשמיות של הבית - מטרת הכל כדי שהבית יהיה מקום של עבודת ה'.

עם השנים, הרעיון הזה גודל ומתחזק, ונעשה חלק חשוב יותר ויותר מאישיותכם, עד שבלי לשים לב הוא נהיה חלק משמעותי ביותר מהאווירה בבית. הבית נהיה "בית של תורה", כרצון ה'.

אוהבים את המצוות

כדי שכל זה לא יישאר בגדר מילים בעלמא, נפרט קצת ונביא דוגמאות הממחישות חלק מהעיקרים הנדרשים לבית ע"מ להיות בית של תורה. בית שבנוי על מעמד הר סיני.

בראש ובראשונה - הבית צריך להיות מקום של מצוות. צריך ללמד את הילדים, וזה אומר קודם כל את עצמנו, שהבית הוא המקום בו הכי קל לקיים מצוות. זה לא ש"הרבה פעמים" אפשר לקיים מצוות בבית, אלא **תמיד** אפשר לקיים מצוות בקלות בבית.

צריך להפוך את הבית למקום שבו כולם אוהבים לעשות מצוות. לא רק עוברים ליד המזוזות ולא רק מנשקים אותם, **אוהבים** את המזוזות! אומרים בבית, "נכון שאנו אוהבים את המזוזות שלנו?" "אנו אוהבים את הציצית", "אוהבים לאפות חלות לשבת", "אוהבים ללכת לבית הכנסת!"

אפשר להתחיל לספור את המצוות. יש כ"כ הרבה! שבת, ברכות, נטילת ידיים, ועוד ועוד. כל הזמן אומרים בבית "אשר קידשנו במצוותיו וציונו!" האם אנו חושבים על מילים אלו? צריך להרגיל את עצמנו ומשפחתנו לחשוב, "עכשיו אנו מקיימים את מה שציווה אותנו ה' - ליטול ידיים!" כך מקדשים את הבית!

מגמה זו צריכה להיות נוכחת כמה שאפשר בבית. "הבית שלנו הוא מקום קדוש", אומרים לבני הבית. צריך להתרגל לחשוב על הבית כעל מקום קדוש. אותה השכינה שירדה על הר סיני נמצאת בכל בית יהודי, זו לא מליצה. וכי היכן תשרה השכינה, אם לא במקום בו מקפידים כל העת לעשות את רצונו? כלים חלביים, בשריים ופרווה; הכל לפי הלכה. שבת, כשרות, טהרה, הכל!

גם הילדים הקטנים יודעים שלא נוגעים במוקצה בשבת. כולם מקפידים על מאות רבות של פרטים. התורה מקיימת בבית כל היום! תפילות, מצוות. ילד קטן רוצה לשתות שוקו, אז הוא שואל את אמו: "אני עדיין בשרי"? - "כן, אי אפשר עדיין לשתות שוקו". והילד הקטן מתבונן בשעון, מחכה. איזה מחזה! אין כמוהו בעולם! אין ילדים קדושים וטהורים כאלה בשום מקום בעולם, מלבד בבית היהודי!

כסף ועולם הבא

צריך להרגיל ילדים לא לאהוב כסף יותר מידי. לתת כסף לאחרים. ואפילו כאן באמריקה, "ארץ הכסף" - איך אפשר לחנך ילד לא לאהוב כסף? אבל הבית שלכם הוא לא אמריקה! בבית מלמדים שחלק מהכסף שמקבלים הולך לצדקה. שיתרגל הילד להיפרד מחלק מכספו שילך לצדקה. חייבים לדבר על כך בבית, ולא רק בשביל מצוות צדקה: כשמחנכים ילד לתת מכספו לצדקה, מחנכים אותו לאמונה בעולם הבא. "כאן בבית שומרים חלק מהכסף בבנק הטוב ביותר, שנותן את הרווחים הטובים ביותר: בנק העולם הבא".

נתינת כסף לצדקה היא מעשה של אמונה בעולם הבא. הנותן קצת - מאמין קצת, הנותן הרבה - מאמין הרבה. שהבית יהיה "עולם הבא'דיק"!

עידוד לכולם

בנוסף, בבית היהודי מרגילים לשלמות בבין אדם לחברו. אם האחים מעודדים אחד את השני, זהו חסד גדול! "מְעוֹדֵד עֲנָוִים ה'" (תהלים קמז, ו), ה' רוצה שיעודדו את בניו. לפעמים אחים מתקוטטים ופוגעים זה בזה, לזה מתייחסים בבית כהחמצה גדולה. במקום מצוות חסד - עבירה של אונאת דברים! כולם צריכים עידוד. אמירת מילות עידוד מידי פעם היא מצווה עצומה, וחבל שהיא מוזנחת. בני המשפחה הם הזדמנות מצוינת לזכות במצווה זו.

הרי ההזדמנות הזו לא תימשך לעולם, יבוא היום והאחים יתפזרו איש איש לביתו. ואז כולם יתפרקו בגעגועים על הזכרונות מהבית... עכשיו הוא הזמן ליצור את הזכרונות!

מקום תורה

לימוד התורה הינו חשוב מאוד ללא קשר למקום בו הוא נעשה, אבל לימוד תורה בבית יש לו ערך מיוחד. כשפותחים ספר בבית, מקדשים אותו. ה"חפץ חיים" החשיב עניין זה עד כדי כך שהוא כתב עליו ספר מיוחד - "תורת הבית".

בערב כשהילדים הגדולים חוזרים הביתה, אל תקבלו את התירוץ שכל היום הם למדו. הם יכולים עדיין לשבת, עם האבא או בלעדי, וללמוד כמה דקות. כך הם מתרגלים לרעיון שלומדים תורה בבית. וודאי שהאבא צריך להיות דוגמא לכך.

גלו להם את הסוד

צריך לחשוב את הדברים האלה בלב, ולומר אותם בפה. להרגיל את הילדים לדעת שהבית מתעלה ומתקדש ע"י המצוות. לומר להם שכמה שיותר מתנהגים כראוי ומשמחים אחד את השני, כמה שפותחים ספר, כמה שעובדים את ה' בבית - הם הופכים את הבית לקדוש יותר. בית שמשמש לעבודת ה' הוא בית אחר לגמרי. לאו מילתא זוטרתא היא, הבית הוא קודש קדושים! לא רק "קצת" קדוש, אלא לא פחות, ואף יותר קדוש מדברים קדושים אחרים. כמו

ששקית התפילין נהיה קדוש כי הוא מאחסן בתוכו תפילין, הבית היהודי מאחסן בתוכו יהודים! הם גדלים בו, ובתוכו הם נהיים עובדי ה'.

צריך להדגיש את הדבר לילדים. "ילדים, כשנכנסים לבית מתנהגים בדרך ארץ. כאן זה לא ספריה או תחנת אוטובוס, כאן זה בית יהודי! זהו מקום שבו ה' מוצא נחת רוח, מקום שה' רואה שכולם מקיימים בו את התורה שלו. נאמנים לו בכל פרט!" אולי נראה שהם לא שומעים ומקשיבים, אבל לאט לאט זה יחדור לראשים הקטנים שלהם.

השולחן הטהור

זה מביא אותנו לעוד נושא. ודאי אתם יודעים ששולחן יהודי הוא קדוש. מדוע הוא קדוש? מהרבה סיבות: אוכלים עליו אוכל כשר; מניחים עליו ספרי קודש; מברכים עליו את ה'; יושבים סביבו ומשבחים את ה' ומודים לו.

היה פעם סנדלר יהודי זקן, שציווה שכשימות יפרקו את השולחן שלו. השולחן עליו עמל לתקן נעליים כל השנים, באמונה וביושר, ויעשו ממנו ארון קבורה בשבילו. הוא רצה שהשולחן הזה יבוא עימו לבי"ד של מעלה ויעיד עליו. אפילו שולחן העבודה שלו היה קדוש! גם מי שעובד במשרד יכול לקדש כך את שולחן העבודה שלו: לכתוב עליו צ'קים קדושים לישיבות קדושות ולצדקה. אין ספק ששולחן כזה הוא קדוש מאד.

"שולחן דומה למזבח", ונהוג שאם ילד יושב על השולחן מורידים אותו משם. לא יושבים על מזבח קדוש!

ישנה הזדמנות ששולחן האכילה מספק לנו, שהרבה לא שמים לב אליו. דיבורים! כן, סתם דיבורים בשעת הארוחות. זו הזדמנות מצוינת לעשות "תעמולה" למען ה'! כדאי לחשוב דקה אחת לפני שיושבים לאכול, "מה אני הולך לעשות בארוחה הזו? איך אנצל את ההזדמנות?"

יום אחד תחליטו, "היום אדבר על גדולי ישראל". "ילדים, אתם יודעים, גדולי התורה הם המנהיגים שלנו. ראשי הישיבות הקדושות הם ראשי האומה! מהם נראה וכן נעשה". אולי הילדים שקועים באכילה ובקושי מקשיבים, אבל אל דאגה, המסר יחדור ברבות הימים.

בבית יהודי מעריצים גדולי תורה! וזה לא יקרה בלי שנדבר על כך. "ראשי הישיבות וגדולי התורה הם אנשים ענקיים וקדושים. הם נותנים את כל-כולם למען התורה. הם מגדלים את הדור הבא של המרביצי התורה, ועלינו להכיר להם תודה".

רבינו יונה אומר בשערי תשובה (ג' קמ"ח) שמי שמשבח את הצדיקים זוכה "בלי יגיעה ופועל כפיים, זכות גדולה עד לשמיים"! ולא רק ראשי ישיבות כדאי לשבח, אלא את כל ציבור שומרי התורה. את כל מוסדות התורה, מבית-יעקב ועד הכוללים. צריך לדבר באהבה גדולה על בני התורה! מכל החוגים. אדמו"רים, רעבע'ס, ראשי ישיבות, ראש"ל צים. לא רק לסבול אותם, לאהוב אותם! וכי בגלל שאינך חסיד חסידות פלונית אתה מוכן רק "לסבול" אותם? זה רעל! אנחנו אוהבים אותם! צריך לחפש הזדמנויות להראות לילדים שאנחנו מעריצים תלמידי חכמים. הילדים יקלטו שכאן בבית תלמידי חכמים הם האנשים הנחשבים.

ביום אחר נחליט לפני הארוחה שהיום נדבר על יציאת מצרים, ונאמר משהו קצר על זה בזמן האכילה. למחרת נדבר על מתן תורה. "גדלה על כל גדולה", אומר הרמב"ן על יציאת מצרים. צריך להחזיר לילד שמעמד הר סיני הוא הארוע הגדול ביותר בהיסטוריה. על זה

מדברים יותר מכל דבר אחר. אבל צריך לדבר על זה בהתפעלות, בהתלהבות! איזה יום זה היה! יום עצום שלא היה כמותו מעולם! אנשים שמעו את קול ה' מדבר!

"בְּחֻמָּה יִבְנֶה בַּיִת וּבִתְבוּנָה יִתְכַוֵּן"

חייבים לתכנן את תוכן השיחות על השולחן מראש כדי להצליח בהם, וכ"כ חשוב להצליח בהם! השיחות על השולחן חשובות מאד מאד. הילדים לא יידעו שזה מתוכנן, הם חושבים שאתם מדברים על זה במקרה. ה"מזימה" הזו תהיה הסוד הקטן שלכם...

דברינו אמורים בכל ארוחה, גם בימות החול. וק"ו בשבת! וכי על מה תדברו בשבת, על סתם דברים של מה בכך?! אם משקיעים מעט בתכנון איך לנווט את השיחה בסעודות, התועלת היא עצומה. זהו אמצעי ראשון במעלה לעצב את דעותיהם של בני הבית. ידברו גם קצת דברי חולין, הרי בני אדם אנחנו. אבל לפחות היתה גם תועלת בשיחות. היום רעיון גדול זה, מחר רעיון אחר.

זו היתה כוונת הקב"ה באומרו "שׁוּבוּ לָכֶם לְאֶהֱלֵיכֶם" (דברים ה, כז). קחו את הרעיונות הנשגבים שלמדתם במתן תורה, וחיו איתם בביתכם, בנו עליהם את ביתכם. ואם תעשו כך, אתם בונים בית לה' לנצח.

בניין עדי עד

איך אני יודע שהבית נבנה על ידי זה לנצח? האם יש לזה מקור? כן! נחזור לביתו של רב חנא בר חנילאי שדיברנו עליו קודם. הגמרא בברכות שם מספרת ששני חכמים הלכו בדרך ועברו ליד בית שחורב. אחד מהן נאנח בעצב: "חבל על הבית הזה שחורב". הוא התאבל על הבית הגדל הזה שעכשיו עומד שמים. שאלו חברו: "למה אתה נאנח על הבית הזה?" אמר לו, "היודע אתה של מי היה הבית הזה? זה היה ביתו של ר' חנא בר חנילאי, בית של עובדי ה' ביום ובלילה. ועכשיו הוא אינו אלא גל של הריסות, וכי אפשר שלא להצטער?"!

תארו לעצמכם שהייתם מוצאים את הבית בו גדל ה"חפץ חיים", או הגאון מוילנא. או רבי עקיבא! איזה בית קדוש! צריך לגדר אותו ולשמור עליו לנצח.

עכשיו שימו לב מה ענה לו חברו: "עתיד הקב"ה להחזיר לנו!" אתם שומעים? כמו שיש תחיית המתים לבני אדם, נראה שהגוף שלהם כלה ואיננו, אבל יום אחד "ונאמן אתה להחיות מתים" - העצמות יקרמו עור וגידים והם ישובו לחיות. כך גם הבתים היהודיים יחזרו להתקיים! "עתיד הקב"ה להחזיר לנו!"

התורה מלמדת אותנו שהבית היהודי הוא בר-קיימא יותר מהבניינים גדולים והחזקים ביותר בעולם. כל אלה יחזרו להיות אבק ביום מן הימים, אבל הבתים היהודיים יקומו מן העפר ויתקיימו לנצח!

לא קל להפנים דבר כזה, אבל חשוב מאד להחזיר לליבנו ולמחשבתנו את התובנה שהבתים שלנו הם נצחיים. זו "דעת תורה!" אם גרתם בבית פעם ועברתם דירה, ויום אחד נקלעתם לשכונה הישנה שלכם וראיתם שהרסו אותה כדי לבנות שם איזה קניון, או אולי הבית עוד קיים אבל עכשיו גרים בו משפחה של גויים - אל תתעצבו. מה שיצרתם שם קיים לעולם! שום בולדוזר לא יכול להחריב אותו. בית עם כל פרטיו, הקירות, התקרה, אפילו הרהיטים - יבואו עמכם לעולם האמת. ה"תמונה הרוחנית" של הבית שלכם תתקיים לנצח. ויום אחד הבית עצמו גם הוא יחזור ויבנה, ממש "תחיית המתים"!

היו הורים הגונים

לכן, הורים הגונים ישאלו את עצמם: "איזה סוג בית אנו בונים? האם אני מצליח לעשות בביתי את מה שמשה רבינו התחנן שייתן לו לעשות בארץ ישראל? האם אני בונה כאן ממלכה לשם ה'?"

הדבר הטוב ביותר לכל איש ואשה הוא לבנות את ביתם באופן הטוב ביותר שאפשר. שקירות ביתם יראו רק חסד ודרך ארץ, עבודת ה', שבתות מלאות קדושה ושמחה, לימוד תורה וקיום מצוות. בכל עת בני הבית בונים ממלכה של קדושה.

כמובן שתמיד הדיבור קל יותר מהקיום, אבל עלינו לשאוף לבית כמו זה שה' התכוון אליו כשאמר "שובו לכם לאהליכם". בית שמיוסד על מעמד הר סיני, מתקיים לנצח.

ואם ה"מלך והמלכה" של הבית יבינו שתפקידם הוא לעצב אותו לנצח, אין ספק שהבית יצליח. וגם הילדים שיגדלו בו ילכו בדרכם של הוריהם, ויבנו את בתיהם באופן זה. ויידעו כל בני הבית שהשתתפו בבנייתו, שהם לא בנו רק בית בעולם הזה, ויקבלו עליו שכר בעולם הבא; אלא יצרו יצירה שתהיה קיימת לנצח.

שבת שלום ומבורך!

תפילת אביגדור

פירוש וביאור
על התפילה
מכתב יד

ספר לב אביגדור

עבודת האדם
בקניי השלמות
מכתב יד

ספר שערי אורה

מאמרים
של ועדי מוסר
על ידי רבינו

להשיג בחנויות ספרי קודש

ואצל המפיצים:

ספר שערי אורה, ספר לב אביגדור: קולמוס 072-244-1670
תפילת אביגדור: *אזל מן השוק!*

פירושים וביאורים על סדר התפילה

מתוך ספר תפלת אביגדור - פירוש התפילה מאת רבינו זצ"ל

מתוך פתיחה לספר

עיון תפלה

"אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא... עיון תפלה" (סדר ברכות התורה, עיין שבת קכז). - אם כן הוא מהדברים היותר גדולים.

הזמן שאנו מוציאים על תפלה במשך היום היה מספיק ללמוד חלק גדול מהש"ס, ואם כן, חשוב עיון תפלה לכל הפחות כלימוד חלק מהש"ס. כלומר, השלימות הבאה מעיון תפלה, שווה לכל הפחות כשלימות הבאה מלימוד חלק מהש"ס.

"ולעבדו בכל לבבכם - איזוהי עבודה שהיא בלב, זו תפלה" (תענית ב.), יש להבין במה אנו עובדים את הקב"ה כשאנו מתפללים, כי מה יוכל האדם לעשות בשביל הקב"ה, לשרת לפניו ולהתנות. והתשובה: מה שאדם מתקן את עצמו ועולה במדרגות השלימות, זו היא עבודתו לה'. והיינו כמו שהאב מקבל נחת אוח כשבנו אוכל כראוי וישן כראוי, כי כל חפצו בתקנת בנו. והקב"ה ברא את האדם רק כדי להיטיב לו.

ואם כן, מה הוא התיקון שהאדם מתקן את עצמו על ידי התפלה - זהו מה שאמרו ז"ל "עבודה שבלב", והוא כמו עבודת הקרקע להוציא פרי תועלת ממנה. והעבודה שבלב היא להוציא תועלת מן המחשבה וההרגשה, שהם כלולים במלת "לב".

ולכן אמרו חז"ל "עיון תפלה, ולא אמרו "התלהבות" או "חום" התפלה, כי העבודה הזאת באה על ידי עיון והתבוננות בתפלה.

ועבודת הלב היא בריאת "דעת", כי "דעת" היא השתנות ידיעת השכל לידיעת החוש, וכמו שהשלהבת מהפכת את השמן לאור וחום, כן התפלה מהפכת את החכמה האצורה בשכל, שתעשה אור וחום של הרגשה. וכל מה שאדם לומד, הוא צריך להוציא מן השכל אל ההרגשה.

"ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי ותשא עלי פִּיךָ" (תהלים נ, טז). פירש"י (סנהדרין קו:) - ולא בלבבך.

וכל הענינים הכלליים של האמונה נכללים בתפלה, וכשאדם מעיין בעיון התפלה ומדבר כלפי מעלה בלשון נוכח ועומד לפניו ביראה, הרי כל הענינים הללו נהפכים על ידי להב התפלה לאור וחום, והחכמה נהפכת לדעת, והלב מרגיש יותר ויותר, וזוהי עבודה שבלב.

שאל איך ויגדך זקניך ויאמרו לך

מתוך תשובות שהשיב הרב זצ"ל לשואלים

שאלה:

הבן שלי מפחד להתחתן. איך אני יכול לעזור לו?

תשובה:

הבן שלך צודק, כולם צריכים לפחד להתחתן. אבל לא צריך להימנע מלהתחתן בגלל הפחד. הנישואין הם כמו החיים עצמם, הם מפחידים הרבה יותר מהנישואין... החיים מלאים סיכונים. כל פעם שיוצאים לרחוב אורבות לנו אינספור סכנות, רוחניות וגשמיות. חייבים להתנהג בזהירות יתירה כל הזמן. אבל עם כל זה, אי אפשר להימנע מלצאת לרחוב! אין ברירה.

בוודאי שהנישואין רצופים מהמורות ואתגרים. חייבים לשמור על הפה, חייבים להתרגל להרגלים ודעות של מישהו אחר. חייבים להיזהר מאד שלא ליפול בכל מיני בורות שרבים נופלים בהם.

אנשים חושבים שהבעיה העיקרית בנישואין היא למצוא את בן הזוג המתאים. אבל לא! הבעיה העיקרית היא להיות בן-זוג מתאים. ויש בזה שני חלקים: האחד - ההכנה לנישואין. צריך ללמוד איך להיות "מענטש" לפני שמתחתנים. האם פירוש הדבר הוא שתתחתנו בגיל 99? לא. פירוש הדבר הוא שצריך להתרגל להיות בן-אדם כמה שיותר מוקדם, וגם ממשיכים ללמוד תוך כדי חיי הנישואין.

החלק השני הוא, האחריות. לפני שנושאים אשה צריך להיות אחד מהשניים: או להיות מלומדי התורה ולהתחתן עם בת שמוכנה לקחת את עול הפרנסה על עצמה, או לקחת את אחריות פרנסת המשפחה על עצמו. אבל אדם שהוא "כלומניק", לא רוצה ללמוד ולא רוצה לעבוד, הוא באמת לא מוכן להתחתן. חסר לו את ההתחייבות הבסיסית של הנישואין שמעוגנת בכתובה. כדי לחיות בעולם הזה צריך להיות בעל אחריות.

אדם שדוחה את נישואיו בגלל הפחד מהם, שוגה שגיא חמורה מאד! כי ככל שעובר הזמן הוא נהיה פחות ופחות מתאים לנישואין. הרגליו כרווק מתקבעים יותר ויותר, ונהיה לו קשה יותר להתאים את עצמו לאחרים. לצעירים קל יותר להשתנות.

לכן, הפחד מהנישואין הוא טבעי ונכון; אבל אסור שהוא יהיה סיבה לדחיית קיום החובה הקדושה הזו שמוטלת על האדם.

מדור זה נתרם לע"נ:

להנצחות 072.222.3383